

EURÓPAI KÖZPONTI BANK

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

(2005. február 9.)

a Magyar Nemzeti Bank kérésére a pénzfeldolgozási tevékenységről és a készpénzforgalmazás feltételeiről szóló MNB-rendelettervezetről

(CON/2005/3)

1. 2004. november 23-án a Magyar Nemzeti Bank (MNB) arra kérte fel az Európai Központi Bankot (EKB), hogy alkosson véleményt a pénzfeldolgozási tevékenységről és a készpénzforgalmazás feltételeiről szóló jogszabálytervezetről (a továbbiakban: rendelettervezet).
2. Az EKB véleményalkotásra szolgáló hatásköre a nemzeti hatóságoknak az Európai Központi Bankkal a jogszabálytervezetekről folytatott konzultációjáról szóló, 1998. június 29-i 98/415/EK tanácsi határozat¹ 2. cikke (1) bekezdésének második és harmadik francia bekezdésén alapszik, mivel a rendelettervezet a fizetési eszközökről, illetve a Magyar Nemzeti Bankról szóló rendelkezéseket tartalmaz. Az Európai Központi Bank eljárási szabályzatának 17.5. cikke első mondatával összhangban a Kormányzótanács fogadta el ezt a véleményt.
3. A rendelettervezet célja a forintbankjegyek és -érmék újra forgalomba hozatalát szabályozó, jelenlegi jogi keretek korszerűsítése annak érdekében, hogy javítsák a forgalomban lévő bankjegyek és érmék minőségét, valamint, hogy támogassák a pénzhamisítás elleni küzdelmet. A rendelettervezet címzettjei a „pénzfeldolgozók”² és a „pénzforgalmazók”³; ez utóbbi hatálya a rendelettervezet alapján kiterjed a „pénzváltási tevékenységet folytató intézményekre”⁴. A rendelettervezet pénzfeldolgozási és készpénzforgalmazási szabályokat és eljárásokat vezet be. Tartalmazza például a bankjegyek és érmék forgalomképességének megvizsgálására vonatkozó részletes követelményeket. A pénzfeldolgozók továbbá belső ügyviteli szabályzataikban kötelesek kidolgozni a készpénzkezelésre vonatkozó általános előírásokat, a munkafolyamatok részletes szabályait, a pénzfeldolgozással kapcsolatos, a rendelettervezetben meghatározott alapvető

¹ HL L 189., 1998.7.3., 42. o.

² A pénzfeldolgozók a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló, 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 3. § (2) bekezdésének c) pontja szerinti pénzfeldolgozási tevékenység végzésére jogosult szervezetek.

³ A pénzforgalmazók (a Hpt-re való hivatkozással) az alábbi szervezetek: a) az engedéllyel rendelkező üzlethelyiségekben (bankszámla megnyitásának kötelezettsége nélküli) készpénz-átutalási szolgáltatást nyújtó szervezetek; b) a készpénz be- és kifizetést, illetve címetváltást teljesítő pénztárat működtető (pénzfeldolgozónak vagy pénzváltónak nem minősülő) hitelintézetek; c) a postáról szóló, 2003. évi CI. törvény 4. § (1) bekezdésének d) pontja szerinti postai készpénz-átutalási tevékenységet végző szervezetek; d) az MNB; és e) a rendelet módosítását követően a pénzváltási tevékenységet folytató szervezetek.

⁴ A Hpt. 3. § (2) bekezdésének a) pontjának megfelelően.

fogalmakat (mint például a valódiság, forgalomképesség, bankjegykötegelés, stb.), valamint az osztályozási szempontokhoz kapcsolódó fogalmakat. Ugyanezen részletes meghatározásoknak és szabályoknak kell szerepelniük a pénzforgalmazó pénztárának napi készpénzforgalma keretében való pénzfeldolgozásról és -kezelésről szóló szabályzatokban. A rendelettervezet előírja, hogy a pénzfeldolgozók a pénzfeldolgozást kézzel vagy különböző, arra alkalmas szenzor konfigurációval rendelkező feldolgozógépekkel végezhetik; nem tér ki azonban az alkalmasság részletes meghatározására. A bankjegyek és érmék vizsgálatát továbbá a pénzforgalmazók a pénzfeldolgozáshoz szükséges segédeszközök (mint például UV-lámpa) alkalmazásával kötelesek elvégezni készpénzforgalmuk nagyságához igazodóan⁵. A rendelettervezet arról is rendelkezik, hogy az előírt ellenőrzés során talált, feltehetően hamis vagy meghamisított bankjegyeket vagy érméket az MNB-törvény, illetve a magyar és a külföldi törvényes fizetőeszközök hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai és egyéb feladatokról szóló MNB-rendelet előírásaival összhangban kell kezelni.

4. Az EKB általánosságban üdvözli a készpénz újra forgalomba hozatalában részt vevő szervezetek tevékenységeivel kapcsolatos követelmények meghatározását, illetve azok tevékenységeinek annak érdekében való szabályozását, hogy javítsák a forgalomban lévő bankjegyek és érmék minőségét, illetve, hogy támogassák a pénzhamisítás elleni küzdelmet. Az EKB szintén üdvözli a készpénzkezelésről szóló szabályoknak a pénzváltási tevékenységet folytató intézményekre való kiterjesztését, mivel az EKB értelmezése szerint azt követően valamennyi, a lakosság számára jelenleg készpénzforgalmazást végző szervezetre kötelező lesz a forgalomban lévő készpénz minőségére és valódiságára vonatkozó követelményeket meghatározó MNB-rendelet. Az EKB tudomása szerint továbbá e jogi keret nem vonatkozik olyan külföldi törvényes fizetési eszközökre, mint például az eurobankjegyek és -érmék, valamint, hogy Magyarország hónapokon belül meghozza az euro pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról szóló, 2001. június 28-i 1338/2001/EK tanácsi rendelet⁶ 6. cikkének végrehajtásához szükséges intézkedéseket.
5. Ezzel összefüggésben az EKB rá kíván mutatni arra, hogy az eurorendszer létrehozta az eurobankjegyek újra forgalomba hozatalára vonatkozó, saját szabályozási keretrendszerét⁷ annak érdekében, hogy javítsák a forgalomban lévő eurobankjegyek és érmék minőségét, illetve, hogy támogassák a pénzhamisítás elleni küzdelmet. Ezen eljárásokat, valamint az eurorendszernek az eurobankjegyek kibocsátásával kapcsolatos szabályait és eljárásait (beleértve például az

⁵ A jelenleg hatályos jogszabály már rendelkezik arról, hogy a pénzfeldolgozás során a pénzfeldolgozók a bankjegyek és érmék valódiságának és forgalomképességének ellenőrzéséhez szükséges segédeszközöket (például UV-lámpákat) kötelesek alkalmazni, anélkül azonban, hogy utalna azok készpénzforgalmára.

⁶ HL L 181., 2001.7.4., 6. o.

⁷ A hamis bankjegyek felismerésének és a bankjegyek forgalomképességi osztályozásának feltételrendszere hitelintézetek és egyéb, üzletszerű készpénzkezelési tevékenységet folytató intézmények számára; közzétéve az EKB honlapján: <http://www.ecb.int/press/pr/date/2005/html/pr050106.en.html>.

eurobankjegyek kezelését és feldolgozását, valamint a vonatkozó biztonsági intézkedéseket) figyelembe kell majd venni, amikor egy tagállam fizetőeszközeként bevezeti az eurót.

6. Az EKB különös megjegyzésként véleményezni kívánja a rendelettervezet konzisztenciáját Mivel a rendelettervezet 4. és 5. cikkei nem kizárólag a pénzforgalmazókra, hanem a pénzfeldolgozókra is alkalmazandók, „a készpénzforgalomban részt vevő bankjegyekre és érmékre vonatkozó előírások” alfejezet címét úgy kellene módosítani, hogy az kiterjedjen a „készpénzforgalmon” túlra is. Hasonlóképpen, a rendelettervezet 2. mellékletének címében nem kizárólag a rendelettervezet 6. cikkére, hanem annak 13. cikkére is utalni kellene.
7. A rendelettervezet továbbá előírja a pénzfeldolgozók és a pénzforgalmazók számára, hogy a belső ügyviteli szabályzataikban rendelkezzenek a pénzfeldolgozással, illetve az osztályozási szempontokkal kapcsolatos, alapvető fogalmakról. Mivel a rendelettervezet nem tartalmazza minden fogalom meghatározását, az EKB értelmezése szerint ezeket más MNB-rendeletek vagy a nemzeti jog egyéb rendelkezései fogják meghatározni. Az EKB ajánlatosnak tartja a rendelettervezetben ennek egyértelművé tételét. Az EKB mindenesetre rá kíván arra mutatni, hogy az eurorendszeren belül a készpénz újra forgalomba hozatalában részt vevő szervezetek nem értelmezhetik az ilyen fogalmakat. A bankjegyek és érmék forgalomképességének osztályozásához és eredetiségének vizsgálatához szükséges segédeszközökkel kapcsolatos követelmények tekintetében az EKB megjegyzi, hogy az eurorendszer szabályai és eljárásai nem határozzák meg, hogy milyen típusú eszközöket kell alkalmazni, hanem arról rendelkeznek, hogy a készpénz újra forgalomba hozatala kizárólag olyan gépek használatával lehetséges, amelyeket sikeresen teszteltek az eurorendszer teszteljárásai során.
8. Ezt a véleményt közzéteszik az EKB honlapján.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2005. február 9-én.

[aláírás]

az EKB elnöke

Jean-Claude TRICHET